

Pedagogik jamoada ijobiy munosabatlarni o‘rnatishning psixologik va pedagogik usullari

Jumanazarova Guli Rustamovna
UrDU 241-psixologiya magistranti

Anontatsiya: Ushbu maqolada pedagogik jamoalarda ijobiy munosabatlarni o‘rnatishning psixologik va pedagogik usullari ko‘rib chiqiladi. Ijobiy munosabatlarni ta’lim jarayonining samaradorligini oshirishda muhim ahamiyatga ega bo‘lib, o‘qituvchi va o‘quvchilar o‘rtasidagi ishonch, hamkorlik va qo‘llab-quvvatlashni ta’minlaydi. Maqolada quyidagi asosiy jihatlar yoritiladi: psixologik asoslar, pedagogik usullar, amaliy tajribalar, natijalar va tavsiyalar. Ushbu ish pedagogika mutaxassislarini, o‘qituvchilar va ta’lim tashkilotchilari uchun foydali manba bo‘lib xizmat qiladi, chunki u jamoada sog‘lom muhit yaratishga yordam beruvchi amaliy usullarni taklif etadi.

Kalit so‘zlar: Ochiq muloqot, Hamkorlik, Qaror qabul qilishda ishtirok, Ijobiy fikrlash, Empatiya, Motivatsiya, Taqdirlash, Tashkiliy tadbirlar, Konstruktiv tanqid

Аннотация: В данной статье рассматриваются психологические и педагогические методы установления положительных отношений в педагогических коллективах. Положительные отношения играют важную роль в повышении эффективности образовательного процесса, обеспечивая доверие, сотрудничество и поддержку между преподавателями и учащимися. В статье освещены следующие ключевые аспекты: психологические основы, педагогические методы, практический опыт, результаты и рекомендации. Работа служит полезным источником для специалистов в области педагогики, учителей и организаторов образования, предлагая практические методы для создания здоровой атмосферы в коллективе.

Ключевые слова: Открытое общение, Сотрудничество, Участие в принятии решений, Позитивное мышление, Эмпатия, Мотивация, Оценка, Организационные мероприятия, Конструктивная обратная связь.

Annotation: This article discusses the psychological and pedagogical methods for establishing positive relationships within educational teams. Positive

relationships play a crucial role in enhancing the effectiveness of the educational process, ensuring trust, cooperation, and support between teachers and students. The article covers the following key aspects: psychological foundations, pedagogical methods, practical experiences, results, and recommendations. This work serves as a valuable resource for education professionals, teachers, and education organizers, offering practical methods for creating a healthy environment within a team.

Keywords: Open communication, Cooperation, Participation in decision-making, Positive thinking, Empathy, Motivation, Appreciation, Organizational events, Constructive feedback.

Kirish qism: Pedagogik jamoada ijobiy munosabatlar o‘rnatish, ta’lim jarayonining muvaffaqiyatli amalga oshirilishi uchun muhim omil hisoblanadi. O‘quvchilar va o‘qituvchilar o‘rtasida, shuningdek, o‘quvchilar o‘zaro ham ijobiy aloqalar o‘rnatishi ta’lim muhitini yanada yaxshilaydi. Ijobiy munosabatlar nafaqat ta’lim sifatini oshiradi, balki o‘quvchilarning psixologik holatini ham yaxshilaydi, ularning motivatsiyasini oshiradi va umumiy rivojlanishiga yordam beradi.

Pedagogik jamoada ijobiy munosabatlarni o‘rnatishda psixologik va pedagogik usullar katta ahamiyatga ega. Psixologik usullar orqali jamoa a’zolarining hissiyotlari, ehtiyojlari va qiziqishlarini inobatga olish mumkin. Pedagogik usullar esa ta’lim jarayonida samarali muloqot va hamkorlikni rivojlantirishga qaratilgan.

Ushbu kirish qismida pedagogik jamoada ijobiy munosabatlar o‘rnatishning ahamiyati va bu jarayonda qo‘l keladigan asosiy psixologik hamda pedagogik usullarga qisqacha to‘xtalib o‘tamiz. Ta’lim muhitida sog‘lom muloqot, bir-biriga hurmat ko‘rsatish va qo‘llab-quvvatlash orqali har bir a’zoning rivojlanishi uchun qulay sharoit yaratiladi. Bu esa, oxir-oqibatda, jamoadagi har bir kishining muvaffaqiyatiga olib keladi.

Asosiy qism: Pedagogik jamoada ijobiy munosabatlar o‘rnatish, ta’lim jarayonining samaradorligini oshirish va talabalarning psixologik salomatligini ta’minlashda muhim ahamiyatga ega. Ushbu jarayonda qo‘llaniladigan psixologik va pedagogik usullar quyidagilardan iborat:

Samarali muloqot

- Ochiq muloqot: O‘qituvchi va talabalar o‘rtasida ochiq va samimiy muloqotni o‘rnatish.

- Aktiv tinglash: Talabalarni tinglash, ularning fikr va mulohazalarini qadrlash.

Jamoaviy faoliyat

- Guruh bo‘lib ishlash: Talabalarni guruhlariga bo‘lish orqali birgalikda ishlash va hamkorlikni rivojlantirish.

- Jamoa o‘yinlari: Ijobiy ruhda jamoaviy o‘yinlar tashkil etish, bu esa jamoa ruhini oshiradi.

Emotsional intellektni rivojlantirish

- Emotsional savodxonlik: Talabalarga o‘z emotsiyalarini tushunish va boshqarishni o‘rgatish.

- Empatiya tarbiyasi: Boshqalarning his-tuyg‘ularini tushunishga yordam beruvchi faoliyatlar.

Ijobiy motivatsiya

- Ma'naviy rag'batlantirish: Talabalarni muvaffaqiyatlari uchun rag'batlantirish, ijobiy fikrlar bildirish.

- Qiziqarli dasturlar: Qiziqarli va ma'rifiy dasturlar orqali talabalarning qiziqishini oshirish.

Muammolarni hal qilish

- Muzokaralar o‘tkazish: Muammolar yuzaga kelganda, barcha tomonlarning fikrlarini eshitib, yechimlarni birgalikda topish.

- Shaxsiy yondashuv: Har bir talabaga individual yondashuvni amalga oshirish orqali ularning ehtiyojlarini inobatga olish.

Ijtimoiy ko‘nikmalarni rivojlantirish

- Ijtimoiy faoliyatlar: Talabalarni turli ijtimoiy tadbirlarda ishtirok etishga jalb qilish.

- Tarbiyani o‘zaro hurmat asosida qurish: Jamoada hurmatga asoslangan muhit yaratish.

Psixologik qo‘llab-quvvatlash

- Psixologik maslahat xizmatlari: Talabalarga stress yoki boshqa psixologik muammolar bilan bog‘liq masalalarda yordam berish.

- Stress boshqaruvi treninglari: Stressni boshqarishi uchun talabalarni tayyorlash.

Bu usullar pedagogik jamoada ijobiy munosabatlarni mustahkamlashga yordam beradi, bu esa ta'lim jarayonining sifatini yaxshilaydi hamda talabalarning shaxs sifatlarini rivojlantiradi. Ijobiy muhit yaratishda har bir pedagogning roli juda muhimdir; ular nafaqat bilim beruvchilar, balki shaxslararo munosabatlarni shakllantiruvchi ustozlardir.

Mavzu dolzarbligi: Pedagogik jamoada ijobiy munosabatlar o'rnatishning psixologik va pedagogik usullari mavzusi zamonaviy ta'lim tizimida juda dolzarb hisoblanadi. Bu borada bir qancha sabablar mavjud:

1. Ta'lim muhitining ahamiyati: Ijobiy muhit, talabalar va o'qituvchilar o'rtasidagi munosabatlarni mustahkamlash uchun zarurdir. Ijobiy munosabatlar, o'quvchilarning motivatsiyasini oshiradi, ularni faol ishtirok etishga undaydi va ta'lim jarayonini samarali qiladi.

2. Psixologik salomatlik: O'quvchilarning psixologik salomatligi, ularning akademik muvaffaqiyatlariga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Ijobiy munosabatlar stressni kamaytirishi, o'z-o'ziga ishonchni oshirishi va shaxsiy rivojlanishga yordam berishi mumkin.

3. Jamoaviy ish ko'nikmalari: Hozirgi kunda ko'plab kasblar jamoa bilan ishlashni talab qiladi. Pedagogik jamoalarda ijobiy munosabatlarni rivojlantirish orqali talabalarga jamoaviy ish ko'nikmalarini rivojlantirish imkoniyatlari yaratish mumkin.

4. Qaror qabul qilish va muammolarni hal etish: Ijobiy munosabatlar muammolarni hal etishda ko'maklashadi va qaror qabul qilish jarayonlarini soddalashtiradi. Bu esa pedagogik jarayonlarning samaradorligini oshiradi.

5. Ota-onalar bilan hamkorlik: Ota-onalar bilan ijobiy munosabatlarni o'rnatish, ta'lim jarayonida yanada yaxshiroq natijalarga erishishga yordam beradi.

Pedagogik jamoalarda ijobiy munosabatlarni o'rnatishning psixologik va pedagogik usullari quyidagilarni o'z ichiga olishi mumkin:

Ijtimoiy-emotsional o'qitish (SEL): Talabalarga emotsional intellektini rivojlantirishga yordam beradigan dasturlar.

- Gruppaviy faoliyatlar: Talabalarni birgalikda ishlashga undaydigan loyihalar yoki mashg'ulotlar.

- Ochiq muloqot: Samarali muloqot vositalarini qo'llash orqali fikr almashishni rag'batlantirish.

- Motivatsiya va tan olish: Talabalarni muvaffaqiyatlari uchun rag'batlantirish va e'tirof etish.

- Muammo yechish strategiyalarini qo'llash: Muammolarni hal qilishda jamoaviy yondashuvlarni qo'llash.

Ushbu usullar pedagogik jamoalarda ijobiy munosabatlarni mustahkamlash hamda ta'lim sifatini oshirish uchun muhimdir

Muhokama: Pedagogik jamoada ijobiy munosabatlar o'rnatish muhim ahamiyatga ega, chunki bu jarayon ta'lim va tarbiya samaradorligini oshiradi. Psixologik va pedagogik

usullar yordamida jamoa a'zolari o'rtasida sog'lom aloqalar o'rnatish mumkin. Quyida ushbu usullarning ayrimlarini keltirib o'tamiz:

Psixologik usullar

Ijtimoiy qo'llab-quvvatlash: Jamoa a'zolariga bir-birlarini qo'llab-quvvatlash imkoniyatini berish, ularning hissiyotlarini tushunish va qadrlash muhimdir.

O'zaro muloqot: Ochiq va samimiy muloqotni rag'batlantirish orqali jamoa a'zolari o'rtasidagi ishonchni mustahkamlash mumkin.

Empatiya rivojlantirish: Boshqalarni tushunishga harakat qilish, ularning nuqtai nazarini qabul qilish va hurmat qilish ijobiy munosabatlarni o'rnatishga yordam beradi.

4. Stressni boshqarish: Stressli vaziyatlarda jamoa a'zolarining psixologik holatini yengillashtirish uchun turli xil stressni boshqarish texnikalarini o'rgatish.

Pedagogik usullar

1. Guruh ishlarini tashkil etish: Jamoada ishlash, muammolarni birgalikda hal qilish orqali hamjihatlik va hamkorlik ruhini oshirish.

2. Tarbiyaviy tadbirlar: Seminarlar, treninglar yoki boshqa tadbirlar orqali jamoaning maqsadlari va qadriyatlarini belgilab olish.

3. Rag'batlantirish: Ijobiy natijalarga erishgan jamoa a'zolarini rag'batlantirish orqali motivatsiyani oshirish.

4. O'qituvchilar va o'quvchilar o'rtasidagi munosabatlarni yaxshilash: O'qituvchilar jamoasi ichida ochiq muloqotni qo'llab-quvvatlash, fikr almashishni rag'batlantirish va bir-biriga hurmat bilan munosabatda bo'lish zarur.

5. Tadqiqot faoliyatlari: Jamoada tahlil qilinadigan loyihalar yoki tadqiqotlar orqali hamkorlikni kuchaytirish.

Pedagogik jamoada ijobiy munosabatlarni o'rnatishda psixologik va pedagogik usullar birgalikda ishlatilishi kerak. Bu jarayon nafaqat ta'lim jarayonining samaradorligini oshiradi, balki barcha ishtirokchilarning shaxsiy rivojlanishi uchun ham foydalidir. Jamoaviy ruhni kuchaytirib, yaxshi munosabatlarni o'rnatgan holda, biz ta'lim sifatini yanada yaxshilashimiz mumkin.

Xulosa va takliflar: Pedagogik jamoada ijobiy munosabatlar o'rnatish, o'quv jarayonining samaradorligini oshirish va ta'lim sifatini yaxshilash uchun muhim ahamiyatga ega. Bu jarayonni yanada samarali qilish uchun psixologik va pedagogik usullarni qo'llash zarur. Quyida shu mavzu bo'yicha xulosa va takliflar keltirilgan.

Ijtimoiy aloqalar: Pedagogik jamoada yaxshi ijtimoiy aloqalar o'rnatilishi, o'qituvchilar va o'quvchilar o'rtasidagi ishonchni mustahkamlaydi. Bu esa jamoaning umumiy maqsadlariga erishishda muhim omil hisoblanadi.

Emotsional muhit: Ijobiy emotsional muhit yaratish, o'quvchilarning motivatsiyasini oshiradi va ularning ta'limga bo'lgan qiziqishini kuchaytiradi.

Inson huquqlari: Har bir a'zoning inson huquqlariga hurmat bilan qarash, jamoa ichidagi munosabatlarni yanada mustahkamlaydi.

Qaror qabul qilish: Jamoaning barcha a'zolari fikrlarini inobatga olish orqali umumiy qarorlar qabul qilish, birgalikda ishlashni rag'batlantiradi.

Takliflar

1. Trening va seminarlar: Pedagogik jamoa a'zolari uchun muntazam ravishda psixologik treninglar va seminarlar tashkil etish, ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirishga yordam beradi.
2. Gruppaviy faoliyatlar: O'zaro munosabatlarni mustahkamlash maqsadida turli gruppaviy faoliyatlar (sport musobaqalari, madaniy tadbirlar) o'tkazish tavsiya etiladi.
3. Feedback tizimi: O'zaro fikr almashish uchun muntazam feedback tizimini yo'lga qo'yish, har bir a'zoning fikriga e'tibor berishni ta'minlaydi.
4. Maqsadlarni belgilash: Jamoa ichida umumiy maqsadlarni belgilab olish va ularga erishishda birgalikda ishlash, hamjihatlik hissini kuchaytiradi.
5. Mentorlik dasturlari: Tajribali o'qituvchilar tomonidan yangi pedagoqlarga mentorlik qilish tizimini yo'lga qo'yish, bilim almashinuvini rag'batlantiradi.

Yuqoridagi takliflar pedagogik jamoada ijobiy munosabatlarni o'rnatishda yordam berishi mumkin. Har bir usulning samaradorligini aniqlab borish va kerakli holatlarda yangilab turish muhimdir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

- 1."Psixologiya va ta'lim" - A.A. Makarov,
- 2."Pedagogika asoslari" - I.K. Zubov,
3. "Ta'lim psixologiyasi" - A.A. Rean, V.A. Yakunin,
- 4."O'qituvchining pedagogik texnologiyalari" - N.O. Abdullaeva,
- 5.“Ijtimoiy-psixologik ta'sir” – Yu.G. Zhuravlev, “Psixodramma: nazariya va amaliyot” – J.L Moreno

---

**Research Science and
Innovation House**

